

वा० रा०

॥९९॥

यतः परंपराणां पंक्तिउपविष्टानां वानराणां मध्ये मृतंमृतं क्रमात् भक्षिष्ये तस्मात् इतिपूर्वेणसंबंधः ॥ ५ ॥ परमायस्तः ॥ परमखिन्नः ॥ ६ ॥ सीतापदेशेनेति ॥ सीताव्याजेन प्राप्तप्रायोपवेशानामित्यर्थः ॥ गृध्रापदेशेनेतिपाठः सुगमः ॥ ७ ॥ अज्ञाता अचिंतिता ॥ ८ ॥ तिर्यग्योनिभूतानामस्माकमिव तिर्यग्योन्यंतरस्यापि सीतानि मित्तं विपत्तिर्जातित्याह ॥ वैदेह्याइति ॥ प्रत्यक्षं हि यमाणायाइतिशेषः ॥ ९ ॥ रामस्यप्रियंकुर्वतीत्यनेन तस्मिन्सर्वप्रेमास्पदत्वं सूचयता सर्वात्मत्वंसूचितं ॥ १० ॥ सर्वा

परंपराणांभक्षिष्येवानराणांमृतंमृतं ॥ उवाचैतद्वचःपक्षीतान्निरीक्ष्यप्लवंगमान् ॥ ५ ॥ तस्यतद्वचनंश्रुत्वाभक्ष्यलुब्धस्यपक्षिणः ॥ अं गदःपरमायस्तोहनूमंतमथाब्रवीत् ॥ ६ ॥ पश्यसीतापदेशेनसाक्षाद्वैवस्वतोयमः ॥ इमंदेशमनुप्राप्तोवानराणांविपत्तये ॥ ७ ॥ रामस्यनरुतंकार्येनरुतंराजशासनं ॥ हरीणामियंमज्ञाताविपत्तिःसहसागता ॥ ८ ॥ वैदेह्याःप्रियकामेनरुतंकर्मजटायुषा ॥ गृधराजेन यत्तत्रश्रुतंवस्तदशेषतः ॥ ९ ॥ तथासर्वाणिभूतानितिर्यग्योनिगतान्यपि ॥ प्रियंकुर्वतिरामस्यत्यक्त्वाप्राणान्यथावयं ॥ १० ॥ अन्योन्यमुपकुर्वतिस्रेहकारुण्ययंत्रिताः ॥ ततस्तस्योपकारार्थेत्यजतात्मानमात्मना ॥ ११ ॥ प्रियंकुतंहिरामस्यधर्मज्ञेनजटायुषा ॥ राघवार्थेपरिश्रान्तावयंसंत्यक्तजीविताः ॥ १२ ॥ कांताराणिप्रपन्नास्मनचपश्याममैथिलीं ॥ ससुखीगृधराजस्तुरावणेनहतोरणे ॥ मुक्तश्चसुग्रीवभयाद्गतश्चपरमांगतिं ॥ १३ ॥

त्यमेवदृढयति ॥ अन्योन्यमिति ॥ स्नेहकारुण्ययंत्रिताः ॥ रामेइतिशेषः ॥ सर्वस्य समत्वान्तदीयस्नेहेनैव परस्परोपकारकरणमित्यर्थः ॥ स्नेहविषयता रामातिरिक्ते नेति अनेन सूचितं ॥ ततः उक्तस्नेहादियंत्रणतः ॥ तस्य रामस्य उपकारार्थमित्यस्य प्रवृत्ताइतिशेषः ॥ ११ ॥ ननु प्राणत्यागेन कथं रामस्य संतोषोऽतआह ॥ प्रियमिति ॥ हियतो जटायुषा प्राणान् त्यजता प्रियंकुतमिति रामस्य मतमितिशेषः ॥ तथास्मन्मरणेनापि रामस्तथामंस्यतीतिभावः ॥ १२ ॥ सुखीति ॥ सुखित्वमेव परमगतिप्राप्त्या दर्शयति रावणेनेत्यादि ॥ मुक्तश्चेति ॥ अनेन सर्वतिर्यग्योनिराजत्वं कपींद्रस्य सूचितं ॥ गतश्चपरमांगतिं रामानुग्रहादितिशेषः ॥ १३ ॥

कि०कां०

॥९९॥